

ע"פ 30743/11/13 - דור חקלאים בע"מ, אורן קורטק נגד מדינת ישראל

בית הדין הארצי לעבודה

ע"פ 30743-11-13

20 ינואר 2018

המערער

1. דור חקלאים בע"מ

2. אורן קורטק

-

המשיבה

מדינת ישראל

בפני השופט אילן איטח, השופטת נטע רות, השופט משה טוינה

בשם המערער - עו"ד אלעד שרון

בשם המשיבה - עו"ד שרון פיליפסון ועו"ד ענת שמעוני

פסק דין

השופטת נטע רות

בפנינו ערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב (הע"ז 1648/08; סגן הנשיאה (כתוארו אז) שמואל טננבוים), שבו הורשעו המערער בעבירה של אי העמדת מגורים הולמים לעובדים זרים; עבירה לפי סעיפים 1ה, 2(ב)(4) ו-5 לחוק עובדים זרים (איסור העסקה שלא כדין והבטחת תנאים הוגנים), התשנ"א-1991 (להלן - חוק עובדים זרים).

רקע כללי

1. המערער 1 (להלן - **המערער**) הינה חברה בע"מ, אשר בזמנים הרלבנטיים לכתב האישום עסקה בעבודות חקלאות וגידול ירקות.

2. המערער 2 (להלן - **המערער**) שימש בזמנים הרלבנטיים לכתב האישום כבעל מניות וכמנהל במערער.

3. על פי הנטען בכתב האישום המתוקן, ביום 20.11.05, נערכה ביקורת על ידי מפקחי משרד התמ"ת במשק החקלאי השייך למערער במושב ירקונה, אשר במהלכה נמצאו 7 עובדים זרים עוסקים בעבודות חקלאיות. עוד נכתב שם, כי בביקורת המגורים שנערכה באותו מועד, נבדקו מגוריהם של 3 מן העובדים אשר התגוררו בכפר מל"ל. מגורים שסופקו להם על ידי המערער שהיו ממוקמים בתוך משק בבעלות סבו של המערער. על פי הנטען, המערער לא העמידו לשימוש העובדים הללו מגורים הולמים, כפי הנדרש בחוק עובדים זרים. זאת נוכח שורה של ליקויים אשר פורטו במסגרת דו"ח ביקורת שהוצג כראיה בהליך וסומן ת/3 כדלקמן:

היעדר ארונות אחסון במטבח; היעדר חיפוי קירות חרסינה או קרמיקה מעל הכיור במטבח; המטבח והשירותים היו במבנה פרוץ ולא היו סגורים; היעדר כיור בשירותים; היעדר אמצעי כיבוי אש; היעדר הוראות שימוש והדרכה במבנה ובמתקנים שבו, לרבות הוראות בטיחות בשפה המובנת לעובדים.

המערער הואשם בכך שהפר את חובתו לפקח על העסקת העובדים בניגוד לאחריות נושא משרה; עבירה לפי סעיף 5 לחוק עובדים זרים.

4. בית הדין האזורי הרשיע כאמור את המערערים בעבירות שיוחסו להם על פי כתב האישום, תוך שהוא קובע במסגרת הכרעת הדין כך:

המערערים הודו, במסגרת ישיבת ההקראה שנערכה ביום 6.9.11 בכך שהמערערת העסיקה את העובדים, שפרטיהם צוינו בסעיף 5 לכתב האישום וכן בכך שהעובדים לא היו אזרחי ישראל או תושביה; על פי רשימת עובדים שהוגשה וסומנה ת/5, שלושת העובדים מושא כתב האישום התגוררו במגורים בכפר מל"ל שהעמידה לרשות המערערת; המפקחים מטעם משרד התמ"ת ביקרו במגורים של כלל עובדי המערערת פעמיים: בפעם הראשונה ביום 20.11.05 ובפעם השנייה ביום 18.12.05, במסגרת ביקורת חוזרת, שבה נבדק האם תוקנו הליקויים. הביקורת נערכה במשק של המערער במושב ירקונה וכן במגורי העובדים בכפר מל"ל. ממצאי הביקורת והליקויים נרשמו על גבי טופס "ביקורת מגורי עובדים זרים" (ת/2 - ביחס למגורים בירקונה ו-ת/3 ביחס למגורים בכפר מל"ל).

5. על פי תיאור המקרה מיום 20.11.05, כפי שהוגש לבית הדין (ת/1), במהלך הביקורת גבה מפקח בשם יורם עידה עדות מהמערער ואילו מפקח נוסף בשם מייקל איתן ערך את ביקורת המגורים. המפקחים לא גבו עדות מן העובדים אשר היו אותה עת בשטח. המערער חתם על טופס הביקורת במועד שבו היא נערכה.

6. בית הדין האזורי הוסיף וקבע כי מטפסי הביקורת, ת/2 ו-ת/3, עולה כי המגורים של ארבעת עובדי המערערת במושב ירקונה נמצאו תקינים, למעט מספר ליקויים קלים ואילו במגורים של שלושה מן העובדים בכפר מל"ל נמצאו ליקויים כמפורט ב-ת/3 וכמפורט לעיל.

7. בית הדין האזורי דחה את גרסת המערער שלפיה, הוא לא נכח בביקורת המגורים ולא הפנה את החוקרים למגורי העובדים מושא כתב האישום. זאת תוך שהוא מוסיף וקובע כי מעדותו של המערער ניתן ללמוד כי הוא זה שהראה למפקח היכן מצויים מגורי העובדים וכי הביקורת במגורים בכפר מל"ל נעשתה באישורו.

בשולי הדברים ציין בית הדין האזורי כי טענת המערער כאמור עלתה לראשונה בשלב ההוכחות; כי לא היה לה ביטוי בחקירתו; לא בעת שהמערער חתם על ממצאי הביקורת ת/2 ו-ת/3, לא בעת שהגיש בקשה להישפט ולא בעת המענה לכתב האישום.

8. בית הדין פירט כאמור את רשימת הליקויים שנמצאו במגורי העובדים בכפר מל"ל וכן הוסיף כי בביקורת השנייה, מיום 18.12.05, נמצא כי חלק מן הליקויים תוקן באופן שטחי, אולם במועד עריכת הדו"ח שאליו

מתייחס כתב האישום - לא סופקו לעובדים מגורים הולמים.

9. בית הדין האזורי אף התייחס לעדות המערער שביקש להכחיש את עצם קיומם של הליקויים, תוך שהוא מציין כי מעדות המערער עולה כי היא התייחסה ברובה למגורים במושב ירקונה ולא למגורים בכפר מל"ל וכי הצילומים שהגיש המערער בהקשר זה (נ/2) הינם ממועד מאוחר למועד הביקורת, לאחר תיקון הליקויים. מה גם שאין זה ברור היכן צולמו. בית הדין אף ציין בהקשר זה כי במהלך חקירתו הראשית בבית הדין מסר המערער כי מדובר בצילומים המתעדים את מגורי העובדים במושב ירקונה ואילו בחקירה הנגדית העיד באופן שונה כי הם צולמו בכפר מל"ל. עוד הוסיף כי מתוך הצילומים ניתן ללמוד כי הם נעשו בירקונה ולא בכפר מל"ל.

10. כמו כן, קבע בית הדין האזורי כי בשים לב לכך שמהודעת המערער ת/6 ניתן ללמוד כי זהות המפקחים ומטרת ביקורם הייתה ידועה לו, הרי שסביר להניח שהוא בדק את המסמכים שהוצגו לו על ידי המפקחים (ת/2 ו-ת/3) טרם שחתם עליהם.

על רקע קביעות אלה, הסיק בית הדין האזורי כי המשיבה הוכיחה את חתימת המערער על הדו"ח (ת/3) וכן את העובדה שהוא משקף את שהיה באתר בכפר מל"ל במועד שבו נחתם על ידי המערער.

11. על יסוד כל האמור, הגיע בית הדין האזורי למסקנה שלפיה, המערערת הפרה את הוראות חוק עובדים זרים, בכל הנוגע להעמדת מגורים הולמים לעובדים מושא כתב האישום, וכי המערער לא קיים את חובת הפיקוח המוטלת עליו כנושא משרה במערערת **"ובחר לעצום את עיניו, בכל אשר נעשה על ידי הנאשמת בנוגע להעסקת העובדים הזרים והבטחת תנאיהם"**.

12. בית הדין האזורי דחה גם את הטענה של המערערים בדבר "זוטי דברים", שלפיה הליקויים שנמצאו היו קלי ערך וכי הם לא הסבו לעובדים כל נזק. בהקשר זה התקבלה עמדת המשיבה, שלפיה יש ליתן משקל לכך שבמסגרת הביקורת נמצאו שורה של ליקויים, אשר הצטברותם הצדיקה הגשת כתב אישום.

13. כמו כן דחה בית הדין את טענת המערערים, אשר במסגרתה הם השיגו על קבילותם של דוחות הביקורת (ת/2 ו-ת/3) מהטעם שלא התקבלה הסכמת העובדים לכניסה למגוריהם. בהקשר זה נפסק כי

"לבית הדין נתון שיקול דעת רחב שעה שהוא מבקש לפסול ראייה רלבנטית שהוגשה שלא כדין. במשפט הישראלי לא חלה דוקטרינת 'פרי העץ המורעל' ובית המשפט העליון אף שב וקבע זאת גם בפרשת יששכרוב על אף ש'ריכך' את הגישה הרווחת עד אותה עת, לפיה לא ניתן היה לפסול ראייה רלבנטית גם כאשר הושגה באמצעים בלתי חוקיים (ר': ע"פ 115/82 מעדי נ' מדינת ישראל, פ"ד ל"ח (1) 197), וקבע כלל פסילה יחסי, המעניק לבית המשפט שיקול דעת לפסול ראייה רלבנטית שהושגה שלא כדין, הגם שנקבע שכל מקרה ייבחן לנסיבותיו 'בזהירות הראויה בהתחשב במכלול נסיבות העניין'. תכלית ההלכה בפרשת יששכרוב, איננה להרתיע ולחנך את גורמי האכיפה במדינת ישראל, אלא למנוע אפשרות של

פגיעה עתידית בהגנותו של ההליך הפלילי.

14. על יסוד האמור, קבע בית הדין האזורי כי על אף שדו"חות הביקורת הושגו ללא הסכמת העובדים לכניסה למגוריהם, הרי שאין די בכך כדי להביא לפסילתם משום שלא היה באופן עריכתם כדי לפגוע בזכותם של המערערים להליך הוגן. זאת, להבדיל מזכויות העובדים הזרים, אשר ייתכן ובסופו של יום ייצאו נשכרים מן הביקורת.

15. לאור כל האמור, הרשיע בית הדין האזורי את המערערים בעבירה שיוחסה להם בכתב האישום (הכרעת דין מיום 6.11.12) ובהתאם לכך, ביום 15.9.13 גזר את דינם. במסגרת גזר הדין השית בית הדין על המערערת קנס כספי בשיעור של 30,000 ₪ ועל המערער קנס בשיעור של 10,000 ₪ (לתשלום ב-10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים). כמו כן, חויבו המערערים לחתום על כתב התחייבות להימנע מביצוע עבירות שבהן הורשעו למשך תקופה של 3 שנים מיום קבלת גזר הדין.

הליך הערעור וטענות הצדדים בערעור

16. המערערים השיגו הן על הכרעת הדין והן על גזר הדין וזאת מן הטעמים הבאים:

אשר להכרעת הדין - טענו המערערים שתי טענות עיקריות: הטענה האחת והמרכזית נגעה להחלטה לקבל כראיה את דו"ח הביקורת (ת/3) שנערך בעקבות הביקור במגורי העובדים. זאת על אף שהוא נערך שלא כחוק, מאחר ולא התבקשה ומשכך גם לא ניתנה הסכמת העובדים לכניסה למגוריהם.

במיוחד נוכח העובדה שמדובר, לגישת המערערים, בעבירה קלת ערך שאיננה מצדיקה קבלת ראיה שהושגה שלא כחוק. מה גם שעולה מדו"ח הביקורת כי מרבית הדרישות בנוגע לתנאי המגורים מולאו ושעה שמספר הליקויים שנמצא היה מועט.

17. מעבר לכך נטען, כי לא היה מקום להרשיע את המערערים בעבירה של היעדר אמצעי כיבוי מאחר ולא נסתרה גרסת המערער שלפיה, היו מטפי כיבוי במקומות שונים במשק ובשים לב לכך שאין בחוק דרישה למקם את אמצעי הכיבוי בתוך המגורים, אלא בקרבתם.

18. הטענה המרכזית השנייה נגעה לפסול שנפל לגישתו של המערער בהגשת כתב האישום כנגדו, לאחר שהמערערת הודיעה על רצונה להישפט.

זאת בנסיבות שבהן המשיבה לא ראתה מקום להגיש כתב אישום יזום נגד המערער מלכתחילה, בשל מידת החומרה הפחותה שבעבירה, כך שאלמלא הייתה מוגשת על ידי המערערת בקשה להישפט לא היה מוגש כתב אישום נגד המערער. המערער ראה בכך טעם לפגם "הגובל בחוסר תום לב" מאחר ולדידו האופציה לצרף אותו לכתב האישום שימשה כ"איום מרומז". זאת במטרה להרתיע את המערערת מהגשת בקשות להישפט ולמרות שאלה נמצאו מוצדקות בחלקן והביאו לביטול חלק מהקנסות שהושגו על המערערת.

19. אשר לגזר הדין נטען - כי לאור הליקויים, הראיות והעדויות יש להקל עם המערערים בנוגע לגובה הקנס וכי היה ראוי לערוך להם תסקיר של שירות מבחן במטרה לבחון את האפשרות של ביטול ההרשעה.

20. המדינה תמכה בפסק הדין של בית הדין האזורי מטעמיו ומטעמים נוספים:

אשר לטענה שלפיה כתב האישום נגד המערער הוגש בחוסר תום לב נטען - כי מדובר בטענה כבושה שהועלתה לראשונה בערעור ומשכך יש לדחותה ולו מטעם זה. בנוסף ולחילופין נטען כי לא ניתן להטיל קנס מנהלי על נושא משרה לפי חוק עובדים זרים וכי רק כאשר מוגש כתב אישום נגד התאגיד, אם באופן יזום ואם כתוצאה מבקשה להישפט, ניתן להאשים גם את נושא המשרה בתאגיד בשל אחריותו לביצועה. זאת כשם שנעשה במקרה כאן על פי שיקול הדעת הנתון למשיבה לפי סעיף 5 לחוק עובדים זרים.

21. אשר לטענות המערערים בנוגע לגזר הדין נטען כי מדובר בעונש קל וסביר בנסיבות המקרה שאין מקום להתערב בו וכי בית הדין האזורי הבהיר, במסגרת פסק הדין, את קביעתו בדבר מתחם הענישה ואת השיקולים הרלוונטיים לחומרא ולקולא.

הכרעה

22. נקדים וציין כי לאחר שבחנו את טענות הצדדים ואת כלל החומר המצוי בתיק הגענו למסקנה כי דין הערעור להידחות וזאת מן הטעמים שיפורטו להלן:

הקביעה העובדתית בנוגע להעדר אמצעי כיבוי

23. ראשית נציין כי יש לדחות את הטענה שלפיה, לא היה מקום להרשיע את המערערים בעבירה של אי העמדת אמצעי כיבוי (כחלק מן ההרשעה שעניינה אי העמדת מגורים הולמים). שכן, מדובר בהשגה על קביעה עובדתית אשר בה כידוע אין ערכאת הערעור נוהגת להתערב אלא בנסיבות חריגות שלא התקיימו במקרה זה.

24. למעלה מן הצורך נציין - כי מדובר בהעדפה של גרסת עדי המשיבה, כפי שפורטה גם בדו"ח הביקורת ת/3, אשר המערער אישור אותו בחתימתו בזמן אמת, בלא שהסב את תשומת לב פקחי המשיבה לקיומם של אמצעי כיבוי אש במקום. בית הדין האזורי העדיף את גרסת המשיבה על פני גרסתו המאוחרת של המערער בבית הדין אשר נטענה בשיהוי רב ובאופן סתמי. כך למשל העיד המערער בהקשר זה כי יש במשק חציר ולכן "יש לי מטפי כיבוי אש שתלויים בכל המקומות וגלגלונים". (ראו: עמ' 20 לפרוטוקול מיום 30.10.10, שורות 8-10). גרסה שלא באה לידי ביטוי בדברים שמסר המערער לחוקר המשיבה ואף אינה עולה בקנה אחד עם חתימתו על דו"ח הביקורת ת/3. לא למותר לציין כי המערער אף לא פירט, במסגרת עדותו כאמור, את מספר המטפים ומיקומם ואת המרחק המשוער שלהם ממגורי העובדים.

קבלת דו"ח הביקורת (ת/3) כראיה לאור כלל הפסילה הפסיקתית

25. במסגרת פסק בדין שניתן זה מקרוב על ידי בית דין זה (ע"פ (ארצי) 46908-05-15 **מדינת ישראל נ' חן שמגר** (26.11.17)) נדונה השאלה - מה דינן של ראיות שהגיעו לידי מפקחים הפועלים מטעם המשיבה אשר הושגו בדרך של כניסה למקום המשמש למגורים, ללא סמכות בדין ומבלי לקבל את הסכמתם של בעלי הרשות הדרים במקום. זאת, כפי המתחייב, בין היתר, מסעיף 6(א) לחוק עובדים זרים הקובע לאמור:

"סמכויות פיקוח

6. (א) לשם פיקוח על ביצוע הוראות חוק זה או תקנות על פיו, רשאי מפקח שהוסמך לפי סעיף 5ב (להלן - מפקח) -

(1) ...

(2) להיכנס בכל עת סבירה ללשכה פרטית או למקום עבודה שיש יסוד להניח שהוא מקום עבודה של המעסיק או של עובד או שהוא מקום מגוריו של עובד זר, ובלבד שהכניסה למקום המגורים כאמור היא לצורך בדיקת קיום חובותיו של המעסיק לפי סעיף 1ה וניתנה הסכמה לכך מאת העובד הזר;"

באותו עניין נפסק, בהתבסס על ההלכות שנקבעו בע"פ 5121/98 **רפאל יששכרוב נ' התובע הצבאי**, פ"ד סא(1) 461 (2006)), כי לבית הדין נתונה סמכות לפסול ראייה שהושגה שלא כדין אשר פוגעת באופן מהותי בזכותו של נאשם להליך הוגן. עוד נפסק שם כי בחינת השאלה האם יש לקבל ראייה שהושגה שלא כדין תעשה בהתאם לשלוש אמות מידה ובשים לב ליחסים ביניהן כדלקמן: אופיו וחומרנותו של המעשה הפסול שהביא להשגת הראייה; הערכה של מהימנות הראייה ומידת התרומה שעשויה להיות לה לחקר האמת היה ותתקבל; הנזק או התועלת שעשויים לצמוח לחברה כתוצאה מן ההחלטה בדבר קבילות הראייה. כן הודגש כי המשקל היחסי של כל אחד משיקולים אלה יקבע בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה.

בעניין התכלית ההרתעתית-חינוכית של כלל הפסילה הפסיקתית של ראיות שהושגו שלא כדין נקבע כי **"אין מטרתה של הדוקטרינה [של הפסילה הפסיקתית] הרתעה או חינוך של רשויות האכיפה"...**אם כי, כך נקבע, **"התכלית ההרתעתית-חינוכית עשויה להוות תוצאת לוואי אפשרית - ואף רצויה - של פסילת הראיות במסגרתה של דוקטרינה זו".**

26. בהסתמך על קביעותיו העובדתיות, כפי שהן פורטו לעיל, הגיע בית הדין האזורי למסקנה שלפיה, דו"ח הביקורת מהווה ראייה מהימנה לאמיתות תוכנו וכי יש בו ללמד על הליקויים שנמצאו במגורי העובדים במהלך הביקורת. לכשעצמנו, לא ראינו כאמור מקום להתערב בקביעות אלה שמהן עולה כי מדובר בראיה מרכזית לביסוס ההרשעה.

27. אשר לשיקול של חומרת העבירה יאמר - כי אין בידינו לקבל את טענות המערערים בדבר רמת החומרה הפחותה (לטענתם) של העבירה שבה הורשעו, כטעם המצדיק את פסילתו של דו"ח הביקורת מלשמש כראיה

בהליך. לעניין זה נבקש לציין כך:

חוק עובדים זרים קובע שורה של נורמות מחייבות באשר להעסקת עובדים זרים, לרבות נורמות המתייחסות לתנאי מגוריהם ולחובת המעסיק להעמיד לשימוש של העובד הזר "מגורים הולמים".

על-פי סעיפים 1ה(ד), 1ז ו-6 לחוק, התקין שר העבודה והרווחה - בהתייעצות עם שר הבריאות, שר הפנים, שר הבינוי והשיכון, ארגון העובדים הגדול במשק וארגוני מעסיקים רלוונטיים וכן באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת - את **תקנות עובדים זרים (איסור העסקה שלא כדין והבטחת תנאים הוגנים) (מגורים הולמים), התש"ס-2000** (להלן - **תקנות עובדים זרים**). בתקנות אלה פורטו התנאים המצטברים הנדרשים לצורך הגדרתם של "מגורים הולמים" כמשמעותם בסעיף 1ה לחוק.

עיון בתקנות אלה מלמד - כי חלק מהן נוסח בצורה פרטנית ומדוקדקת וחלקן נוסח בצורה כוללת ורחבה. כך למשל, נקבע בסעיף 12 לתקנות, המנוסח בצורה רחבה, כי על המעסיק לנקוט כל פעולה הדרושה למניעה סדירה של מפגעי תברואה במבנה ובסביבתו; כי עליו לנקוט באמצעים מתאימים להבטחת תחזוקת המבנה וסביבתו וכן לתקינות התכולה הנדרשת על פי התקנות. הצורך לקבוע הנחיות כלליות ופרטניות כאחד נובע מהקושי להגדיר את הנורמה המחייבת לעניין "מגורים הולמים" ומכאן גם להגדרת הסטייה ממנה.

בנסיבות אלה, בית הדין נדרש להפעיל שיקול דעת מורכב לשם הערכת מידת החומרה של ההפרות שעניינן אי העמדת מגורים הולמים לצורך יישום הכלל של הפסילה הפסיקתית. זאת בהתאם להערכת מידת הפגיעה בתכלית החוק שעניינה - הגנה על כבוד האדם של העובדים והטמעת נורמות מוסר והגיונות בסיסיות, בחברה המרבה להסתייע בשירותיהם של עובדים אלה.

על רקע זאת, נראה כי על מנת להכריע בשאלת החומרה של העבירה שעניינה - אי העמדת מגורים הולמים, לצורך יישומו של כלל הפסילה הפסיקתית - אין לשים בהכרח את הדגש על השיקול הכמותי של מספר הליקויים הקבועים בתקנות, כאשר לעיתים יש להעדיף על פניו את השיקול הנוגע למהות הפגמים. זאת על רקע תכלית החוק ולנוכח משקלם המצטבר של כלל הליקויים שנמצאו.

במקרה כאן, קבע בית הדין האזורי, בין היתר, בהסתמך על דו"ח הביקורת (ת/3) כי המטבח והשירותים של העובדים היו ממוקמים במבנה פרוץ ולא היו סגורים; כי במטבח שהועמד לרשות העובדים לא היו ארונות אחסון; כי לא היה כיור בשירותים וכי בנוסף לא היו אמצעי כיבוי אש בסמיכות למבנה. תנאים אלה אינם מבטאים יחס של כבוד כלפי העובדים בלשון המעטה, או עמידה בדרישות בסיסיות של שמירה על פרטיות, הגנה על כללי היגיינה ודאגה לבריאות העובדים ואף לחייהם במקרה של דליקה. מכאן עולה כי למרות שמבחינה כמותית מדובר אולי במספר מצומצם של ליקויים - הרי שמבחינה איכותית מדובר בליקויים משמעותיים אשר משקלם המצטבר ודאי שאינו קל ערך.

28. כן יאמר בהקשר זה כי טענת המערערים שלפיה, העבירות מושא הערעור הן קלות ערך משום שהן הוגדרו על ידי המחוקק גם כעבירות מנהליות אף היא איננה מקובלת עלינו. אכן באופן כללי ניתן לומר כי עבירות מנהליות הן מסוג העבירות שדרגת החומרה שלהן פחותה מזו של העבירות שלא סווגו כעבירות ממין זה. עם זאת, מכאן לא נובע כי מדובר בעבירות שרמת ההסתייגות החברתית מהן הינה נמוכה, כפי שהוסבר לעיל.

בהקשר זה יש לזכור כי לסווג של עבירות מסוימות כמנהליות ישנם טעמים מגוונים לרבות טעמים הקשורים ביעילות האכיפה. זאת בהתחשב גם בהערכה של היקף או שכיחות הפרתה של הנורמה הרלוונטית והצורך לייצר בנסיבות אלה אכיפה מהירה וממצה ומכאן גם הרתעה יעילה. זאת לצד טעמים נוספים הקשורים לשאיפה להביא לניצול מיטבי של המשאב השיפוטי.

29. אשר לנזק שבקבלת הראיה שהושגה תוך הפרת החוק לעומת התועלת החברתית העשויה לצמוח מכך יאמר - כי אי החוקיות שדבקה באופן השגת הראיה, עקב אי קבלת הסכמת העובדים לכניסה למגוריהם, לא הסבה כל נזק למערערים ואין בינה ובין זכאותם להליך הוגן ולו דבר. מאידך, הנזק הכרוך בפסילת הראיה ומכאן בבירור ממצה של האשמה החמורה המיוחסת למערערים - בדבר אי העמדת מגורים הלומים - רב הוא. זאת, נוכח הצורך לשרש תופעה חברתית פסולה של שיכון עובדים זרים בתנאים שאינם מכבדים הפוגעים בזכויות אדם בסיסיות.

באומרו זאת, איננו מתעלמים מכך שהכניסה למקום המגורים של העובדים הזרים שלא כחוק ובלא לקבל את הסכמתם, מהווה הפרה של כלל חשוב שנועד להגן על פרטיותם ועל האוטונומיה של העובדים ולמנוע פגיעה בתחושת השליטה שלהם במרחב המחיה האישי או במידע הקשור אליהם. בהקשר זה אף נפסק כי **"מחובתם של המפקחים לקיים את הוראות החוק במלואן, לרבות הקפדה כי ניתנת הסכמת העובדים הזרים לכניסה למקום מגוריהם תוך תיעוד מתאים של הסכמתם, על מנת למנוע פגיעה בפרטיותם ובכבודם"** (ראו: ע"פ (ארצי) 11221-06-14 סעדיה יוסף נ' מדינת ישראל (29.3.17)). לעניין הזיקה שבין פרטיות לשליטה ראו: מ' בירנהק **מרחב פרטי: הזכות לפרטיות בתנאים משפטיים טכנולוגיים**, הוצאת אוניברסיטת בר אילן, תשע"א, עמ' 89 וכן, ע"ע (ארצי) 39314-01-14 פלונית - אלמוני (26.11.14)).

על רקע האמור, היקף ואופי הפגיעה בזכויות אלה צריך שיובאו בחשבון לצורך יישומו של כלל הפסילה הפסיקתית, במטרה להטמיע את חשיבותן. אי לכך, לא מן הנמנע כי בנסיבות המתאימות - השגת ראיה תוך פגיעה משמעותית בזכות לפרטיות או באוטונומיה של העובדים עשויה להטות את הכף ולהוביל, בין יתר השיקולים, לפסילת הראיה שהושגה עקב פגיעה כאמור (ראו והשוו לאמור בעניין זה בהערת אגב בע"פ 29745-02-15 (ארצי) **סטון שירותי כוח אדם בע"מ נ' מדינת ישראל** (26.11.15)). שם נדחתה הטענה כי דו"ח הביקורת הושג שלא כדין מאחר וניתן היה להסיק מתוך הנסיבות על הסכמת העובדים לכניסה למגוריהם).

30. עם זאת, נראה כי במקרה דנן, הפרה של סעיף 6(א) לחוק עובדים זרים לא הביאה להפרעה בשגרת החיים או באוטונומיה של עובדים, אשר לא נכחו במקום בעת הביקורת. מטרת הכניסה של מפקחי המשיבה הייתה לבחון אך ורק את מתקן המגורים באופן שלא הצריך נגיעה, חיפוש או תיעוד המתייחסים לחפצים האישיים של העובדים או פגיעה באורח חייהם במתקן והיא אף הביאה, בסופו של יום, לשיפור תנאי המגורים שלהם ולתיקון ליקויים חמורים שהתגלו בהם. זאת באופן שאמור היה להגביר דווקא את תחושת השליטה של העובדים במרחב הפרטי שלהם לאחר שעות העבודה. אי לכך, אין לומר כי דרך השגת הראיה מושא המחלוקת הייתה כרוכה בפגיעה באוטונומיה, או בשליטה או בכבודם של העובדים וכי דרך זו ממוקמת ברף הגבוה של סקלת ההפרות שאותן מבקש למנוע סעיף 6(א) לחוק עובדים זרים.

31. מעבר לדרוש יאמר - כי אף לו היה מקום לשוב ולשקול את הקביעה שלפיה, חינוך רשויות האכיפה איננו מהווה שיקול רלוונטי, לצורך יישומו שלכלל הפסילה הפסיקתית - זאת כפי שעשוי אולי להשתמע מהניתוח של עמדת חלק משופטי בית המשפט העליון - הרי שהמערערים לא טענו ולא הראו מדוע יש בנסיבות המקרה כדי להצדיק שקילה שכזו. שכן, המערערים לא טענו ולא הראו כי מדובר בהפרה חוזרת ונשנית של הוראת סעיף 6(א) לחוק וכי מדובר בהוראה שאינה מכובדת על ידי רשויות האכיפה כדבר שבשגרה (ראו בהקשר זה את דבריו של השופט דנצינגר ברע"פ 10141/09 **אברהם בן חיים נ' מדינת ישראל** (6.3.12); דברי השופט מזוז בע"פ 3237/15 **און יהודה נ' מדינת ישראל**, פס' 47 (1.6.16); דברי השופט ג'ובראן בע"פ 5417/07 **ניקולאי בונר נ' מדינת ישראל**, פס' 4-5 (30.5.13) ובע"פ 6144/10 **טדרוס גטצאז נ' מדינת ישראל**, פס' 18 (10.4.13) וכן דבריה של השופטת נאור (כתוארה אז) בע"פ 10477/09 **מוחמד מובארק נ' מדינת ישראל**, פס' 78-79 (10.4.13)).

32. **כללם של דברים:** בשים לממצאים שקבע בית הדין האזורי בנוגע למהימנותו של דו"ח הביקורת (ת/3); לתרומתו של דו"ח הביקורת לחקר האמת ולביסוס ההרשעה, לחומרת העבירה; לכך שהפרת החובה שבסעיף 6(א) לחוק עובדים זרים לא גרמה לפגיעה בזכות המערערים להליך הוגן; לכך שלא היה בהפרה הנ"ל כדי להוביל לפגיעה חמורה בזכויות שעליהן נועד סעיף 6(א) לחוק עובדים זרים להגן - הרי שיש לדחות את טענות המערערים בכל הנוגע לאופן היישום של כלל הפסילה הפסיקתית.

הגשת כתב אישום נגד המערער

33. אשר לטענה שלפיה, המערער צורף לכתב האישום בחוסר תום לב - הרי שאף אותה יש לדחות. אכן צודקת המשיבה בטענתה שלפיה מדובר בהשגה שהועלתה לראשונה בהודעת הערעור ומשכך יש בטעם זה לבדו כדי להצדיק את דחייתה. כמו כן, מקובלת עלינו טענת המשיבה שלפיה, אחריות נושא משרה לעבירות התאגיד שבו הוא מכהן לפי חוק עובדים זרים איננה מהווה עבירה מנהלית ומשכך - לא ניתן היה לייחס למערער את העבירות שיוחסו למערער במישור המנהלי טרם העברת ההליך למישור הפלילי.

הערעור על גזר הדין

34. אשר לערעור הנוגע לגזר הדין - הרי שסבורים שיש לדחות גם אותו. זאת, על רקע דברינו לעיל שבמסגרתם דחינו את טענות המערערים בקשר למידת החומרה הפחותה (לטענתם) של העבירה שבה הורשעו. כך גם לא עלה בידי המערערים להצביע על טעם חריג המצדיק התערבות בקביעה שלפיה לא היה מקום להעתר לבקשה לביטול ההרשעה ולעריכת תסקיר שירות מבחן, נוכח הכללים שהותוו בהקשר זה הן בפסיקתו של בית המשפט העליון והן בפסיקתו של בית דין זה. בהקשר זה אין לנו אלא לשוב ולחזור על הדברים שנפסקו לא אחת לפיהם:

"הסמכות להורות על ביטול הרשעה אמורה להיות מופעלת במקרים חריגים בלבד, בהם מתקיימות נסיבות יוצאות דופן המצדיקות זאת" (ראו: ר"ע 432/85 **רומנו נ' מדינת ישראל** (21.8.85); ע"פ 2083/96 **כתב נ' מדינת ישראל** פ"ד נב(3) 337 (21.8.97); ע"פ 9893/06 **לאופר נ' מדינת ישראל** (31.12.07); ע"פ (ארצי) 29785-07-13 **א. דינמיקה שירותים 1990 בע"מ נ' מדינת ישראל** (9.5.17) (להלן - **עניין דינמיקה**)).

משמע - בנסיבות שבהן "עלול להיווצר פער בלתי נסבל בין עוצמת הפגיעה של הרשעה פלילית בנאשם האינדיבידואלי לבין התועלת שתצמח לחברה ולאינטרס הציבורי מקיומה של הרשעה" (ראו: ע"פ (ארצי) 3043-09-14 מדינת ישראל נ' עדי מישאלוף (22.11.16); ע"פ (ארצי) 49458-01-16 שולמית מאיה נ' מדינת ישראל (15.1.17); ע"פ (ארצי) 33098-09-12 א.פ.י. שירותי כוח אדם בענף הבניין (2005) בע"מ נ' מדינת ישראל (11.8.14) וכן, עניין דינמיקה). זאת שעה שמערערים לא הראו מדוע עניינם נופל בגדר החריגים שאליהם כוונו הדברים לעיל.

סוף דבר

לאור כל האמור לעיל הערעור נדחה.

ניתן היום, ד' שבט תשע"ח (20 ינואר 2018), בהעדר הצדדים וישלח אליהם.

משה טוינה,
שופט

נטע רות,
שופטת

אילן איטח,
שופט, אב"ד